

Mastitidy a ekonomika chovu dojnic

Téma semináře o tom, jak ekonomiku výroby mléka negativně ovlivňují mastitidy ve Větrném Jeníkově, bylo tak závažné, že počet posluchačů – chovatelů i veterinářů a dalších odborníků v oblasti chovu skotu – dosáhl dvou set. Seminář byl uspořádán v rámci projektu US-CZ Dairy Plan a hlavní přednášky měli američtí hosté.

Úvodní přednášky se ujal MVDr. Miloslav Skřivánek, CSc., a zaměřil se v ní na průběh okoloporodního období a na to, jak významně ovlivňuje výskyt mastitid.

Přednášející shrnul zásady péče o dojnici v tomto období do 11 bodů. Prvním z nich je kontrola zdraví vemene a počtu somatických buněk v mléce před zasoušením krav a případná léčba mastitidy a hodnocení stavu mléčné žlázy asi 100 dní před otelením. Druhá zásada se týká péče o suchostojné krávy, zejména jejich správné výživy a podle dalších bodů je nezbytné jim zajistit optimální ustájení a dodržovat zásady hygieny, a to i v porodním boxu. Po porodu se musí kont-

rolovat zdraví krav, při dojení dodržovat správný postup a hygienu. Po celou dobu laktace a zejména v peripartálním období je třeba dodržovat zásady biosekurity.

Hodnocení úspěšnosti chovu

Další přednášky se ujal Victor Cabrera a vysvětlil v ní, jak mastitidy ovlivňují celkovou ekonomickou výkonnost dojnic a jak situaci vyhodnotit.

Nejvýznamnější ztráty mléčné produkce způsobují mastitidy subklinické. S vysokým počtem somatických buněk (PSB) v mléce klesá užitkovost dojnic a také výkupní cena mléka.

S každým zdvojnásobením PSB v mléce od hranice 50 000 somatických buněk v ml, klesá nádoj o 0,4 kg mléka denně u krav na první laktaci a o 0,6 kg u krav na druhé a další laktaci.

Stoupá také riziko časnějšího vyřazení krav i jejich úhynu, a to v případě klinické mastitidy o 1,5–4 % a při subklinické mastitidě je riziko brakace vyšší o 1,2–2,7 %.

Mastitida má také zásadní negativní vliv na výsledky reprodukce. Zpoždí se nástup říje, snižuje se procento zabřezávání (po první inseminaci z 29 % na 10 %) a zvyšuje míra embryonální mortality a abortů.

Na závěr své přednášky seznámil přednášející posluchače s internetovou aplikací a jejími nástroji, s jejichž pomocí mohou vyhodnotit situaci ve svém chovu a vypočítat příp. ekonomické ztráty.

Jak zvítězit nad mastitidami

Pamela Rueggová v úvodu přednášky konstatovala, že mastitidy jsou bakteriální infekce mléčné žlázy a že 99 % případů vznikne, když bakteriální zátěž konce struku překročí obranné schopnosti krávy.

Pro minimalizaci kontaktu zdravých dojnic s infikovanými a zefektivnění dojení je nutné rozdělit dojnici do skupin s ohledem na stav mléčné žlázy. Dojit by se měly nejprve zdravé, neinfikované krávy, potom ty, které byly

infikovány v předchozí laktaci a mající vyšší PSB a nakonec krávy se zánětem a vysokým počtem SB.

Při vlastním procesu dojení se musí podle přednášející dodržovat pět základních klíčových postupů. Jedním z nich je prediping, neefektivnější metoda dezinfekce, dalším oddojování prvních stříků jako jediná metoda k odhalení mírných klinických mastitid a adekvátní osušení struků je nejdůležitějším krokem jak pro stimulaci vemen, tak pro hygienu. Velmi důležité je včasné nasazení dojícího stroje a nezbytná efektivní dezinfekce struků po dojení jako závěrečná obrana proti bakteriím. Podle Pamelky Rueggové je zcela nutná jasná komunikace s dojiči a jejich časté proškolení (alespoň dvakrát za rok). Velmi dobré je mít vyvěšené, nebo snadno přístupné písemné pracovní postupy, které je potřeba na dojírně dodržovat. *

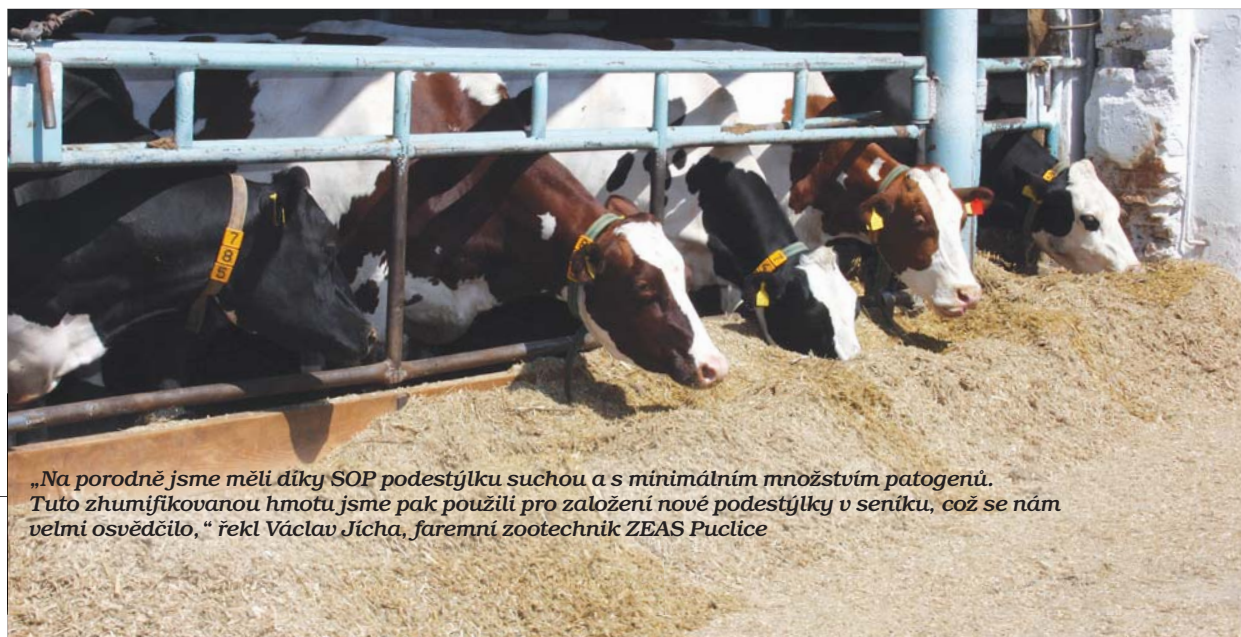
Alena Ježková

Environmentální mastitidy pod kontrolou ...

inzerce Přípravky SOP jsou v ČR známy hlavně v oblasti úspory steliva a vysušení hluboké podestýlky. Zatím poměrně nedoceněnou oblastí jejich působení je prevence environmentálních onemocnění. Výrazného snížení výskytu mastitid z prostředí, metritid, nekrobacilóz či dermatitid lze přitom dosáhnout na všech technologiích ustájení, tedy nejen na hluboké podestýlce. Faremní zootechnik ze ZEAS Pučlice Václav Jícha SOP jako prevenci environmentálních mastitid již vyzkoušel a jeho názor vám přinášíme v tomto článku.

V loňském roce jsme se potýkali s velmi silnými *Coli* záněty, na které mnohdy nezabírala skoro žádná léčba včetně infuzí. Bohužel často docházelo ke zmetání březích krav, nutné porážce, či přímo úhynu zvířat. Jednalo se vyložené o krávy na vrcholu laktace v bývalém seníku s hlubokou podestýlkou.

Situaci ještě zhoršovalo vysoké zatížení podestýlky, která byla neustále mokrá a rozšlapaná, takže ani intenzivní vápnění a nejrůznější dezinfekce, které jsme vyzkoušeli, nepřinesly

„Na porodně jsme měli díky SOP podestýlku suchou a s minimálním množstvím patogenů. Tuto zhumifikovanou hmotu jsme pak použili pro založení nové podestýlky v seníku, což se nám velmi osvědčilo,“ řekl Václav Jícha, faremní zootechnik ZEAS Pučlice

zlepšení. Infekční tlak podestýlky byl zkrátka velmi silný a během letních měsíců se situace ještě zhoršila. Zástupce ABS nám nabídl SOP jako přípravek pro vysušení podestýlky a úsporu steliva, což pro nás, vzhledem ke stavu podestýlky v seníku, byla představa rozhodně zajímavá. Co nás však z nabízených přínosů lákalo ještě více, byla prevence environmentálních onemocnění, hlavně tedy environmentálních mastitid. Proto jsme se rozhodli SOP vyzkoušet. V současné době používáme SOP v seníku o něco déle než tři měsíce a výsledky překonaly naše očekávání. Dříve jsme ze stavu dojených krav léčili rozhodně více než čtyři procenta. Momentálně se počet léčených pohybuje pod hranicí dvou procent a navíc případný zánět má rozhodně mírnější průběh než dříve. Na *Coli* záněty v podstatě nebrakujeme a snížil se i počet zmetajících krav. Kromě snížené brakace jsou tedy i citelné úspory na vylitém mléce a léčiv spotřebujeme také méně.

Vedle výrazného zlepšení situace s *Coli* záněty se nám také podařilo snížit frekvenci vyhrnování na polovinu a úspora slámy je minimálně

I při vysoké koncentraci zvířat a silné vrstvě je podestýlka suchá a krávy se neboří Foto archiv firmy

padesátiprocentní. Navíc je podestýlka mnohem sušší a v seníku je cítit i méně čpavku.

Na závěr snad malá rada. Z provozního hlediska se nám velmi osvěd-

čilo, že jsme SOP začali používat na menší skupině zvířat, konkrétně na porodně. Tam jsme si vytvořili dostatečné množství suché podestýlky s minimálním množstvím patogenů. Tuto zhumi-

fikovanou hmotu jsme pak použili pro založení nové podestýlky v již zmiňovaném seníku.

Václav Jícha,
faremní zootechnik ZEAS Pučlice

System bio-hygiene SOP získal ocenění EU za technologickou inovaci

SOP
bio-hygiene
v moderní stáji
=
ochrana
zdraví zvířat!
a
snížování emisí
amoniaku

ABS cz s.r.o.
tel.: 323 655 000, www.abscz.cz

